

De man die Museum Eicas van de ondergang redde

INTERVIEW

BESTUURDER NOL MANDERS (67): 'IK HEB EEN ZWAK VOOR HET OGENSCHIJNLIJK KANSARME'

Bestuurder Nol Manders (67) streed om financiële steun, liet bezoekersaantallen verdrievoudigen, stapte op én keerde terug in het bestuur. Dat allemaal onbetaald, voor Museum Eicas in Deventer. Wat drijft hem?

Kyrie Stuij
Deventer

Toen in de jaren 60 en 70 'iedereen' Ajax-supperter werd, koos de jonge Nol Manders voor Feyenoord. Niet de populaire Adidas aan de voeten, liever Puma's. Want gebaande paden moesten vermeden worden. Manders ontwikkelde op jonge leeftijd oog voor de underdog. Of, zoals hij het zelf zegt, met een subtiel Limburgs accent: „Ik heb een zwak voor het ogenschijnlijk kansarme.”

Voorbeeld: in 2015 hielp hij twee mensen uit Olst, die het muzikaal evenement *The Passion* in Deventer organiseerden, met een startkapitaal van 15.000 euro. Met hulp van Manders, als vrijwillig penningmeester, werd het een begroting van 150.000 euro.

Zijn strategie? „Indirecte beïnvloeding van de omgeving. Iets wat mooi is, maar misschien nog niet altijd gezien is, subtiel op tafel leggen. Waarvoor anderen zeggen: 'Hé, dat is mooi. Daar wil ik aan bijdragen.'”

Uitdaging

Wil Manders zich ergens aan verbinden, dan moet er naast creativiteit uitdaging zijn. „Bestuurder van het goedlopende filmtheater Mimik had ik bijvoorbeeld nooit willen worden”, vertelt hij in zijn kantoor aan het dit jaar vernieuwde plein de Nieuwe Markt.

Eicas specialiseert zich in de Nul-beweging, een eigenzinnige stroming uit de jaren 60. Er werken zo'n honderd vrijwilligers, onder wie de directie.

En een underdog was Eicas zeker. Meerdere pogingen van Manders' en zijn team om structurele subsidie van de gemeente Deventer te krijgen (‘Anders houdt het museum op te bestaan’) stranden. Het museum kreeg een eenmalige bijdrage van 225.000 euro, maar moest verder vooral de eigen broek ophouden.

Dat lukte, door onder meer het opsparen van reserves vanuit de gemeentelijke bijdrage, de invoer van de Museumjaarkaart en verschillende giften, zoals een anonieme

▲ Bestuurder Nol Manders voor het Museum Eicas aan de Nieuwe Markt in Deventer.

FOTO: RUBEN MEIJERINK

gulle gever en een nalatenschap van een overleden Deventenaar. Vanuit die giften werd zo'n 75.000 euro opgehaald.

In combinatie met fors stijgende bezoekersaantallen (van 4500 per jaar in 2019 naar 14.000 in 2025) kan Eicas het in elk geval tot 2027 redden.

Kindertijd

Manders wilde als kind geen brandweerman of ruimtevaarder worden. „Ik had bewondering voor de accountants die thuis bij ons over de vloer kwamen. Met hun aktetassen en mappen. Dat administratieve trok me wel. Ik vond het fascinerend.”

Toen hij 18 was, overleed zijn vader. Noodgedwongen nam hij het transportbedrijf van zijn vader over en kreeg het bedrijf financieel gezond. Door de verkoop kon hij geld nalaten voor zijn familie.

In zijn carrière werkte hij onder meer voor een drukkerij en een ministerie, maar bij de Design Academy in Eindhoven zat hij het meest op zijn plek.

„De culturele wereld was een verademing. Al die creativiteit! Ik begon steeds beter te begrijpen hoe ik kunstenaars kon ondersteunen. Zo'n organisatie kun je niet draaien op financiële protocollen, dat moet op basis van inhoud. Geld moet volgend zijn, niet leidend.”

In 2012 verhuisde hij naar Deventer, voor de liefde. Hij is gek op de stad, de mensen zijn meer open dan in Limburg, vindt hij.

„Ik heb me hier meteen thuis en welkom gevoeld. Deventenaren hebben een hoog Bert van Marwijk-ge-

halte. Met een bepaalde nuchterheid, openheid en kwetsbaarheid, die mij ongelofelijk aanspreekt.”

Manders is nu met pensioen, maar zeker drie volle dagen per week aan het 'werk' bij Eicas. Allesbehalve een kabbelend bestaan, waarbij hij aan het begin van dit jaar de handdoek in de ring gooide en Koois Hoogland – grondlegger van het museum – aantrad als voorzitter. Slechts een paar weken later keerde Manders, op verzoek van een aantal vrijwilligers, weer terug.

„De bestuurswisseling deed emotioneel veel”, zegt hij. „We voeren dezelfde strijd, Koois en ik. We willen allebei het beste voor het museum. Ik heb diepe waardering voor alles wat hij deed. Een paar maanden later zocht ik hem op. Vertelde hem dat ik betreurd was dat het met hem als mens heeft gedaan. Het was een goed gesprek. Ik heb wel het idee dat de lucht is geklaard.”

Eicas bewees dit jaar dat er draagvlak is voor het museum en dat je met enkel vrijwilligers een hoop kunt bereiken. Maar is het museum dan nu voorgoed gered?

Nee, is het korte antwoord. „Voor echte bestaanszekerheid is op den duur de portemonnee van de lokale overheid en het bedrijfsleven nodig”, voorspelt Manders.

Rijksmuseum

Zo gek is dat niet, zei hij eerder: 'Zelfs het Rijksmuseum werkt op die manier.' Er komt 'zeker' een moment in de toekomst dat Eicas opnieuw gaat proberen subsidie te krijgen vanuit de gemeente. Ook wil Manders het

bedrijfsleven meer laten aanhaken.

Draait het museum nu dan vooral op basis van geluk? „Voor mij is het begrip geluk iets waar je niet op moet speculeren, maar waarvan je je bewust moet zijn dat het je kan overkomen.”

„Ja, het is een geluk dat we schenkingen ontvingen. Maar dat we een snaar raakten bij de schenkers, is een gevolg van hoe we Eicas hebben neergezet.”

Manders ziet het liever als bevestiging van de waarde van een modern museum voor Deventer. Net zoals het verdrievoudigde bezoekersaantal. Dat grote namen in de kunstwereld er tegenwoordig willen exposeren. Plus een nieuw directielid dat binnenkort aantreedt: Onno Maurer, directeur van museum Flehite in Amersfoort.

Op de winkel passen

„Hij heeft zelf bij ons aangeklopt”, vertelt Manders trots. „Hij was zo enthousiast over wat hier allemaal gebeurt. Onno gaat zich richten op de tentoonstellingen.”

Als Maurer is aangetreden, kan Manders een stapje terug doen. Toen hij op zijn 18de het bedrijf van zijn vader runde, leerde hij een belangrijke les. „Ik ben geen ondernemer. Meer een beschouwer, een waarnemer. Eigenlijk ben ik op mijn best als tweede man.”

Stopt hij dan met Eicas? „Absoluut niet. De stap terug is meer in het kader van zichtbaarheid. Want ik wil wél op de winkel passen. Zo ben ik dan ook wel weer”, zegt hij met pretogen.